

HAYKOOP

BÜLTEN

Nisan 2020
Yıl: 5 Sayı: 15

Balıkesir

“Birlikte güçlüyüz®”

S.S. BALIKESİR BÖLGESİ HAYVANCILIK KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ

Ahmet ERTÜRK

Hayvancılık
bizim hem geleneğimiz,
hem de geleceğimizdir.

Dünyayı Tehdit Eden Salgın

#coronavirus

Sorun Küresel, Mücadele Ulusal

#EvindeKalTürkiye

16

**YÜKSELEN DEĞER
KOOPERATİFÇİLİK**

09

**MİSAFİR YAZAR
PETER ASMUSSEN**

10

**22 ÇİFTÇİNİN
BAŞARI ÖYKÜSÜ**

BASKÜL

END.TARTIM SİS. SAN. VE TİC. A.Ş.

"Tartıda Güvence"

BX 65 Akıllı Süt Tartım Sistemi

- ▶ 7" dokunmatik Renkli Ekran
- ▶ Kartlı Tartım İmkânı
- ▶ Kg ve Litre Gösterge
- ▶ Otomatik Dara Alma
- ▶ Farklı Rapor Seçenekleri
- ▶ Paslanmaz Gövde

HAYVAN TARTIM VE SIKIŞTIRMA SİSTEMLERİ

KAMYON TIR KANTARLARI

uzaybaskul.com.tr

uzaybaskulas

Örnek Sanayi Sitesi 1356 Sokak No : 6 BANDIRMA

0266 721 26 80 info@uzaybaskul.com

HAYKOOP

Balıkesir

S.S. BALIKESİR BÖLGESİ
HAYVANCILIK KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ ADINA

İMTİYAZ SAHİBİ

Faruk ÖZEN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Zuhal YILDIRIM

YAYINA HAZIRLAYAN

Faruk ÖZEN

Zuhal YILDIRIM

Burak DİNÇ

Zekeriya ONUÇ

YAYIN KURULU

Faruk ÖZEN

Hüseyin KUZGUN

Hüseyin ÖZCAN

Recep UZUNOĞLU

Şenol UZAN

ADRES

Yıldırım Mh. Balakan Sk. No: 12/A

Karesi / BALIKESİR

Tel: 0266 239 10 81

Faks: 0266 239 10 21

E-posta: info@balikesirhaykoop.com.tr

www.balikesirhaykoop.com.tr

Dergide yayınlanan yazıların sorumluluğu yazara aittir. Yayınlanan yazıların kaynakları yazarından veya editöründen temin edilebilir. Gönderilen yazılar yayınlansın ve yayınlanmasın iade edilemez. Yazı ve fotoğraflardan kaynak belirtilmesi koşulu ile alıntı yapılabilir.

Dergimiz Basın Ahlak Yasası ilkelerine uymayı taahhüt eder.

TASARIM

Gram
Ajans

BASKI

PRİNTER OFSET MATBAACILIK
SAN. VE TİC. A.Ş.

Merkez: Konak Mh. 865 Sokak No.: 23

Konak/İZMİR

Tel.: 0.232 489 88 03 - 425 0636

► Yönetim Kurulu

Faruk ÖZEN
Yön. Kur. Başkanı

Hüseyin KUZGUN
Yön. Kur. Başkan Yard.

Hüseyin ÖZCAN
Yön. Kur. Muhasip Üye

Şenol UZAN
Yön. Kur. Üyesi

Recep UZUNOĞLU
Yön. Kur. Üyesi

Fatih GÜNDOĞDU
Denetçi

Adem SANKUR
Denetçi

Mustafa BEY
Denetçi

KOOPERATİFÇİLİK

Dünyada en eski örgütlenme modeli olan kooperatifçiliğe ilgi hiçbir zaman azalmıyor. Günün şartlarına göre kooperatifçilik mutlaka dikkatleri üzerine çekiyor.

Tüketiciyi korumak için,
Üreticiyi korumak için,
Ev sahibi olmak için,

Dayanışma ve hakça paylaşım için müracaat edilen organizasyonun kooperatifçilik olduğunu öteden beri görüyor ve yaşıyoruz.

Son yıllarda gıda sektöründe kooperatif ürünlerine karşı tüketici güven endeksinin sürekli artış gösterdiği araştırmalarla sabitlenmektedir. Üzerinde kooperatif markası yazılı bir ürünü tüketici tereddüt etmeden satın alıyor ve tüketiyor.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın son yıllarda sürekli hale getirdiği gıda denetimlerinde bugüne kadar hiçbir kooperatif markasının adının tağşiş ve hileye karışmadığı tüketici tarafından takip edilmektedir.

Kooperatiflerin ürettiği ürünlerin, tüketiciye güven arttırmasının yanı sıra diğer yandan da piyasada fiyat dengesi oluşturması dikkatlerden kaçmamaktadır.

Kooperatifçiliğin oluşturduğu bu pozitif hava, yerel yöneticileri de kooperatifçiliğe yöneltmiştir. Son günlerde belediyeler, hizmet alanlarında kooperatif kurularak veya bizzat kuruluşunu gerçekleştirerek kooperatifçilik ile belediyeciliği entegre etmektedirler. Başta İstanbul, Ankara ve

İzmir gibi 3 büyükşehirden sonra Antalya, Mersin ve Muğla gibi belediyelerin de bu kervana katılması bizler için sevindirici bir durumdur. Balıkesir'de Ayvalık ve Balya'dan sonra Kepsut Belediyesi'nin de kooperatif kurulmasına zemin hazırladığını yakından takip ediyoruz.

Bu konuda küçük bir endişemiz var; geçmişte proje odaklı kurulan kooperatiflerin, projelerin bitmesiyle ortada bırakılmaları bir nevi kooperatif hurdalığı oluşturdu. Özellikle kırsal alanda sosyal destek projeleri için kurulan kooperatifler, şimdi atıl durumda kaldılar. Bu sebeple belediyelerin kurulmasına destek verdiği bu kooperatiflerin de sürdürülebilir olmasına dikkat edilmelidir.

Çevremizde kooperatifçiliğe yoğun bir ilgi olduğunu gören kooperatifçiler olarak, yönetiminde bulunduğumuz kooperatiflerimizin kıymetini bilmeliyiz. Güçlerini ve gönüllerini kooperatifçilikte buluşturan çiftçilerimizin hayatını kolaylaştırmak, onların geleceği için doğru işler ve projeler üretmek bizlere düşen asli görevlerdir. Bu görev sorumluluğu ve bilinci ile Balıkesir Haykoop Bölge Birliği'nin tüm kooperatiflerin eğitim ve danışmanlık konularında hizmetinde olduğunu tekrar hatırlatır, bol ve bereketli kazançlar dilerim.

Saygılarımla,

Faruk ÖZEN
Balıkesir Haykoop
Yönetim Kurulu Başkanı

SÜT FİRMALARI TOPLANTISI

Yıllar sonra ilk defa süt fiyatları konsey tavsiye fiyatının üzerine çıktı. Bunun sebebi için bazıları süt üretimi düştü arz talep dengesi üretici lehine döndü diyor. Ancak Bakanlık aynı görüşte

değil. Bakanlık, bu durum için piyasaların olması gereken yere geldiği görüşünde. Süt üretim rakamları ve hayvan sayılarına bakıldığında herhangi bir düşüş görülmediğinin altını çiziyor.

PIYASALAR NORMALLEŞTİ SÜT FİYATLARI TALEPLER DOĞRULTUSUNDA ARTTI

Ulusal Süt Konseyi ekim ayında yaptığı toplantı ile %3,6 yağlı ve %3,2 proteinli çiğ süt için, 15 Kasım 2019 – 31 Aralık 2020 tarihlerini kapsamak üzere soğutulmuş çiğ inek sütü fiyatını 2,30 TL/L olarak belirlemişti.

Piyasa koşullarında meydana gelen değişiklikler ve çevre

illerimizdeki süt fiyatlarının hareketlenmesi ile bölge birliğimiz ulusal ve yerel süt firmalarının temsilcileri ile 30 Aralık 2019 tarihinde bir toplantı düzenlenmiş ve piyasa koşullarına göre süt fiyatında revizyon taleplerini iletmiştir.

Yapılan müzakereler sonrasında süt firmalarının temsilcileri talebimizi haklı bularak 1 Ocak 2020 tarihinden geçerli olmak üzere 0,08 TL/L fark

ödemesi yapmayı kabul ederek Balıkesir ili soğutulmuş çiğ inek sütü fiyatını 2,38 TL/L olarak belirlemişlerdir. Böylece Balıkesir, Çanakkale ve Trakya illerinde süt fiyatı uzun yıllardır ilk kez konsey tavsiye fiyatının üzerine çıkmış oldu.

Mart ayı başından itibaren Konya'da soğutulmuş çiğ inek sütü, birliklerin ve firmaların anlaşması ile 2,40 TL fiyatına ulaşmış oldu.

Şimdi gözler konseyde; bölgesel fiyat artışını genele uygulamak amacıyla toplanıp fiyat revizesi yapıp yapmayacağı merak konusu.

ERTÜRK: "KOOPERATİFLERİ RAHAT BIRAKIN"

HAYKOOP Genel Başkanı Ahmet ERTÜRK, Ankara'da toplanan süt konseyi piyasa değerlendirme toplantısında sektör ile ilgili değerlen-

dirmede bulunurken kooperatiflerin tabandan tavana kendi içinde örgütlenmesinin engellen- diğine dikkat çekerek kooperatifleri başka bir- liklere üye yapmanın önünü açmak için geçmiş yıllarda çıkarılan mevzuatların iptalini istedi.

KOOPERATİFLERİN BAŞKA BİRLİKLERE YÖNLENDİRİLMESİNE SON VERİLMELİ

Genel Başkan ERTÜRK sözlerinin devamında; "Süt sektörü zorlu dönemi geride bıraktı. Tarım ve Hayvancılık bizim geleneğimiz ve geleceğimizdir. Bakanlığımız zorlu günlerde desteklemeleri arttırarak ve süt tozu alımı yaparak üreticinin yanında durdu, bunun için üreticiler adına teşekkür ediyorum. Ancak biz kooperatif temsilcisi olarak gönlünü ve gücünü koopera-

tifçilikte birleştiren üreticilerimizin dertleri ile dertleniyoruz. Kooperatiflerin geçmiş yıllarda Bakanlığın aldığı kararlar ile diğer birliklere üye edilmesinden vazgeçilmelidir. Kooperatifler üst örgütlenmesini kendi kanunu ile kurmuş kooperatif üst birlikleri aracılığı ile yapmalıdır" dedi.

ULUSAL SÜT KONSEYİ ÜRETİCİ TEMSİLCİLERİNİ ANKARA'YA DAVET ETTİ

Ulusal Süt Konseyi'nin ev sahipliğinde 4 Mart Çarşamba günü hayvancılık sektör değerlendirme toplantısı yapıldı. Toplantıya Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriyya ERDURMUŞ, üretici temsilcileri, üreticiler ve Bakanlık bürokratları katıldılar.

Katılımcılar sırayla söz alarak memleketlerindeki süt ve et fiyatları başta olmak üzere genel durum değerlendirmesi yaptılar. Gündemde öne çıkan konu Ulusal Süt Konseyi'nde alınan

2,30 TL tavsiye süt fiyatının yılbaşından itibaren ülkenin çeşitli illerinde yükselmesi. Bazı bölgelerde konsey fiyatından süt alınırken bazı bölgelerde konsey fiyatının üzerine çıkılmasının düşük kalan bölgelerde sıkıntı yarattığı belirtildi.

ÖZEN: ŞU ANDA SÜT FİYATLARI SORUN TEŞKİL ETMİYOR, SORUN TEŞKİL EDEN DİĞER KONULARA YÖNELMELİYİZ

Balıkesir Haykoop Başkanımız Faruk ÖZEN; "2014-2018 döneminde süt sektörü büyük sıkıntılar yaşadı. Süte 29 ay zam gelmedi. Sütler yerde kaldı. ESK devreye girip müdahale alımı yaptı. Bakanlık destekleme fiyatını arttırarak

üreticiye can suyu verdi. Şimdi artık piyasa normaleşti. Bugün için pazarlama noktasında sorun görülüyor. Fiyatlar da bu şartlarda normal. Et fiyatının da 35-36 TL seviyesinde olması üreticiyi rahatlattı. Ancak şimdi asıl yapısal

sorunları konuşmalıyız. Mesela hizmet bedelleri süt fiyatına dahil edildi, bunu tekrar fiyatın içinden çıkarmalıyız. Süt sözleşmeleri hâlâ firmaların hazırladığı tek taraflı sözleşmelerle gidiyor. Bu sözleşmelerde yem veya başka malzeme satışı yazıyor. Biz süt sözleşmesinde sadece süt yazılmasını istiyoruz. Yem niye yazılıyor? Bütün sütçüler yemciliğe başladı. Bu ticaret kooperatiflerin rızası ile olmalı, şarta bağlanmamalı. Süt Konseyi, Gıda Komitesi'nin izni olmadan fiyat belirleyemiyor. Serbest ticareti

ÖZDER: KONSEYE TOPLANTI TALEBİ GELMEDİ

benimsemiş bir ülkede bu olmamalı. Firmalar konkordato ilan ediyor. Üretici mağdur oluyor. Bunun için artık süt alan firmalar kesin teminat mektubu vermeli. Bunun düzenlenmesini konuşmalıyız. Fiyat konusuna takılıp kalmayalım. Balıkesir'e bir firma geliyor, süt ihtiyacı var; bu firmaya aynı fiyattan kim niye süt versin? Ancak fiyat farkı olacak ki süt temin edilsin. Şu anda olan budur. Süte ihtiyacı olan fiyatı arttırıp sütünü alıyor. Diğer firmalarda süt kaybetmemek için onun fiyatını görüyor. Biz bu durumda ne yapalım, vermeyelim mi? Bunu hangi mantık kabul eder? Elbette istikrardan yanayız ama piyasanın gidişine engel olamayız. Bu durum düşüşte de aynı. Biz 2016 yılında Balıkesir'de süt yerde kalmasını diye tüm birlikler toplanıp sütün fiyatını 1,24'den 1,15'e düşürmüştük. O zaman günah keçisi olmuştuk. O günkü şartlar onu gerektiriyordu bugünkü şartlar bunu gerektiriyor."

Ulusal Süt Konseyi Başkanı Prof. Dr. Muhittin ÖZDER yılbaşından bugüne bazı illerde süt fiyatının konsey tavsiye fiyatını geçtiğini ancak diğer bölgelerden, konseyin toplanıp süt fiyatının değerlendirilmesi için talep gelmediğini belirtti. Böyle bir talep gelmesi durumunda toplanabileceklerinin işaretini verdi.

ERDURMUŞ: HAYVANCILIK SEKTÖRÜNDE BİLGİ KİRLİLİĞİ YARATILMAK İSTENİYOR

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriyya ERDURMUŞ toplantının son konuşmacısı olarak genel bir değerlendirme yaptı. Göreve geldiklerinde süt fiyatının 1,70 TL olduğunu bugüne geldiğimizde ise 2,30 TL'ye ulaştığını söyledi. Bakanlık olarak sürekli üreticinin kazancını arttırmak ve ülke hayvancılığını geliştirmek maksatlı uygulamaları devreye koyduklarını belirten Genel Müdür ERDURMUŞ sözlerine şunları ekledi: "Başta sosyal medyada olmak üzere bazı basın kuruluşları gerçekleri görmezden gelerek üreticinin moralini bozmaya çalışıyorlar. Bunlara fırsat vermeyelim. Mesela ithalat konusunu çarpıtıyorlar, net ihracatçı bir pozisyonumuz olduğu halde ülkemizi ithalatçı gibi gösteriyorlar. Hayvan ithalatını azalttık, hayvan sayımızı kontrollü bir şekilde arttırıyoruz. Hayvan

sayısını arttırırken yem sorunu karşımıza çıkıyor. Ülkemizin iklim şartları ve ekim alanı belli. Her yıl 6 milyon buzağımız doğuyor, bunların 500 bini damızlık olarak sürüye katıldığından; eti, sütü ve yemi dengeli olarak yönetebiliriz. Süt üretimi azaldı, üretici sektörü terk ediyor diyorlar. Bu doğru değil, rakamlar ortada, biz üreticimizin kazanması için tüm gayretimizle çalışıyoruz ve çalışmaya devam edeceğiz. Bizim üretici lehine aldığımız kararlardan memnun olmayanlar sürekli aleyhte kamuoyu oluşturmaya çalışıyorlar. Ancak gerek Bakanımız Sayın Bekir Pakdemirli'nin gerekse Cumhurbaşkanımızın arkamızda durması ile bu kötü niyetliler istediklerine ulaşamıyorlar. Biz üreticilerimizin de bizim arkamızda durduğunu biliyoruz, sürekli sahadayız ve üreticiyle temas halindeyiz" dedi.

KOOPERATİFLER ÜZERİNDEN PRİM YAPILMASI ARTIK SON BULMALI!

Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği 3-6 Şubat tarihlerinde Afyonkarahisar'da bölge birlik başkanları ile bir araya gelerek sorunları dinledi. Genel Başkan Ahmet ERTÜRK açılış konuşmasında; "Kooperatifler, kırsalda en

üçra köşede Türk tarım ve hayvancılığına hizmet etme gayretiyle, gönüllerini ve emeklerini ortaya koyan kadirşinaz çiftçilerimizin bir araya gelerek kurdukları ekonomik kuruluşlardır.

Kooperatifler çiftçimizin her

türlü girdi temini için hacet kapısıdır. Ayrıca ürettiği ürünleri piyasaya arz ederek pazarlama görevleri vardır. Bu görevleri esnasında yaşadıkları sorunlarını bölgelerinde ortak oldukları üst birliklerine iletiyorlar. Bugün burada bölge birlik başkanlarımızla bir aradayız. Kooperatiflerin sorunlarını bize aktaracaklar ve bizde bu sorunlara Bakanlık-larda çözüm arayacağız.

Bugüne kadar Tarım ve Orman Bakanlığı'nda, Maliye Bakanlığı'nda ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nda birçok sorunu çözüme kavuşturduk. Kooperatiflerimizin önünü açmak bizim asli görevimizdir. Biz onların önünü açacağız, onlar da çiftçimizin önünü açacaklar" şeklinde görüşlerini dile getirdi.

Bölge Başkanları sırayla sorunlarını anlattılar. Toplantı ile ilgili Başkan ÖZEN şu açıklamada bulundu: Balıkesir Haykoop Başkanımız Faruk ÖZEN'de Balıkesir ile ilgili sorunları aktardı.

"Tarımda farklı örgütlenme modelleri mevcut. Kooperatifçilik bunların arasında çok farklı bir model. Hem dünyada bütün ülkelerde kabul görmüş ve aktif olarak kullanılan hem de Anayasamızda hüküm bulunan bir model. Bu sebeple kooperatifçilik aslında bir mantalıdır. Ruhu ve bedeni olan bir oluşumdur. Bu sebeple Balıkesir'de kooperatifleri hegemonyasına almaya çalışanlara dikkat çektim. Süt toplayan kooperatifleri kendilerine bağlamaya çalışanlar, sadece süt üzerinden rant devşirmeyi hesap ederken neyi mahvetmeye çalıştıklarını maalesef anlamayan birlikler var. Bu konuyla yıllardır uğraşıyoruz. Bu tacizi sürekli görüyoruz."

BAKANLIK BU TACİZE BİR SON VERMELİ

"Kooperatifler rahat bırakılmalıdır. Bir kooperatifin üst birliği aynı kanunla kurulmuş üst birliktir. Başka kanunla kurulmuş birlikler kooperatiflerin üst birliği sayılamaz. Buna geçmişte müsamaha gösterildi. Kanun ve tebliğler ile kooperatifleri başka birliklere yönlendirdiler. Bunu hızlandırmak için süt desteklerine farklı fiyat verdiler. Biz bunları kısmen engelledik. Ama hâlâ başka birliklerin tabanında kooperatif tüzel kişilikleri var. Kooperatiflerin ve kooperatifçilerin binbir zahmetle ürettiği sütler üzerinden prim yapıyorlar. Biz buna artık dur demeliyiz. Bu konunun Bakanlıkta detaylı bir şekilde ele alınmasını talep ettim."

Toplantı sonucunda bölgelerden gelen hayvancılıktan tarıma, meralardan desteklemelere çiftçilerin ve kooperatiflerin yaşadığı sorunlar Tarım ve Orman Bakanlığı'na sunulmak üzere rapor edildi.

CORONA VİRÜS SALGINI

Çin Halk Cumhuriyeti'nde ortaya çıkan ve kısa bir sürede tüm dünyayı etkisi altına alan özellikle yaşlı ve kronik rahatsızlığı olanlarda yüksek oranda ölüme sebep olan bu salgın hayati olumsuz etkiledi.

Hem ekonomik hem sosyal hem de psikolojik yönden olumsuz etkiler yaşatmaya devam ediyor.

Balıkesir Haykoop Başkanı Faruk ÖZEN konu ile ilgili şu açıklamayı yaptı:

"Salgın tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de can kaybına sebep veriyor. Virüsün yayılmasını engellemek adına devletimizin aldığı kararlara riayet etmek hayati önem taşıyor. Bu

dönemde hiç kimse virüs kapan veya virüsü yayan biri olmak istemez. Tedbirler kapsamında kooperatiflerimizin genel kurul toplantıları haziran ayı sonuna ertelendi. Umuma açık tüm yerler kapandı. Şimdi mecburi olmadıkça evden çıkmama zamanıdır. Ancak toplumu besleyen üreticiler olarak gerek bitkisel gerekse hayvansal üretime devam edeceğiz. Bu süreçte gıda açığına müsaade etmeyeceğiz. Haykoop olarak hizmetimize bir takım tedbirler alarak devam ediyoruz. Kooperatif başkanlarımızdan ziyaret için bir süre gelmemelerini rica ediyoruz. Salgının kısa sürede sona ermesini ümit ediyoruz."

Kooperatiflerin Sosyolojik-Ekonomik Önemi

Misafir Yazar: Sayın Peter Asmussen

Alman Kooperatifleri Konfederasyonu (DGRV) "Türkiye'de Seçilmiş Tarımsal Amaçlı Kooperatif Birliklerinin Güçlendirilmesine Yönelik Türk-Alman Kooperatif Birlikleri İşbirliği (TAKBİ) Projesi" Proje Ekip Lideri

Çeviri: Serdar Özgün

Dünyanın birçok ülkesinde insanlar kendi serbestliklerini kaybetmeden ortak hedeflere çok daha rahat ulaşabileceklerini gördükleri için kooperatifler kurmaktadır. Böylelikle tek bir kişi tarafından halledilmesi imkansız olan işler bir kooperatif çerçevesinde ortaklaşa gerçekleştirilebilir. Kaldı ki ortakların hedefleri ile -ortak olduğu kooperatifin amacı- ekonomik, sosyal veya kültürel açıdan birbirinden çok farklı olabilir. Kooperatifler çok çeşitli olabilir ve sanayi, ticaret, zanaat, yapı, kamusal alan veya sağlık alanı, enerji ve tabii ki tarımsal amaçlı gibi farklı sektörlerde faaliyet gösterirler. Bir tahmine göre dünya üzerinde 800 milyon kişi bir kooperatife ortaktır ve 2016 yılından beri de kooperatifçilik fikri Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından "Dünya Kültür Mirası" olarak kabul edilmiştir.

Birçok kişinin bu tüzel kişiliği seçmesine neden olan ve Kooperatifçiliği bu kadar cazip hale getiren unsurlar nelerdir? Bu sorunun cevabı her ülkenin farklı mevzuatlarına ve gelişmişlik yapılarına göre farklılık gösterebilir. Ama yine de tüm kooperatifler için aynı şekilde geçerli olan ve güçlü olmalarının nedeni olarak sayılabilecek ilkeler vardır. Bunlar: Kendi kendine yardım, kendi kendini yönetme, kendi sorumluluğunu üstlenme, teşvik ve eşitlik ilkeleridir.

Bu ilkelerin her biri birbirinin ayrılmaz bir parçasıdır – bir tanesi eksilirse yapı sallanmaya başlar. Buna rağmen bu ilkelerden iki tanesini kooperatiflere özgü sosyal ve ekonomik boyutlarını daha açık gösterebilmek amacı ile ön plana çıkartmak istiyorum.

Kendi kendine yardım, benzer ekonomik çıkarları olan insanların, kendi kaynakları ile -öz sermaye katkıları- ortak bir işletme kurmak amacı ile bir araya gelmelerini açıklar. Aynı bölgede yaşayan insanlar genellikle benzer ekonomik beklentilere sahiptirler -özellikle tarımsal alanda. Bu yüzden kooperatifler geleneksel olarak yöresel yapılara bağlıdırlar ve güçleri, ancak yerel toplumsal aktörlerin güçlerini birleştirmeleri ve bir hedefe yönlendirmeleri ile artabilir. Ekonomik açıdan başarılı kooperatifler etki alanında bulunan yöredeki toplumun gelişmesine doğrudan olumlu katkılarda bulunurlar: iş imkanı yaratır ve güvence altına alırlar, yörenin katma değerini artırırlar ve toplumdaki birlik ve dayanışmayı teşvik ederler.

Teşvik ilkesi de burada önemli bir rol üstlenir. Ortakları odak noktasına alır: Kooperatif, ilk etapta sermaye gelirlerinin dağıtılmasından çok ortakların ihtiyaçlarının giderilmesini ön plana çıkarır. Bu yüzden ortakların sosyal ve kültürel ihtiyaçları da aynı şekilde dikkate alınır. Kârı arttırmak öncelikli hedef değildir. Ama dikkat: kooperatifler de teşvik ilkelerini yerine getirebilmeleri için ekonomik olarak başarılı şekilde çalışmalıdır! Kooperatifler de diğer tüm tüzel kişilikler gibi piyasalara katılmaktadırlar ve başkalarından bağımsız kalabilmek için güçlü olmalıdırlar. Bunun için iyi bir yönetim ve taşınabilir bir iş modeli vazgeçilmezdir.

gezimizdi. Bundan önce yapılan iki geziye katılan heyet üyeleri bildiklerini pekiştirirken yeni bilgiler öğrenme fırsatı buldu. Projeye yeni katılan bölge birliklerimizin temsilcileri ise ilk

ALMANYA TEKNİK İNCELEME GEZİSİ

Türk-Alman Kooperatifleri İşbirliği (TAKBİ) Projesi kapsamında 8-14 Aralık 2019 tarihleri arasında Balıkesir Haykoop yönetim kurulumuzun da içinde bulunduğu heyet Almanya'da kooperatifçilik ile ilgili teknik inceleme gezisi gerçekleştirdi.

Birlik Başkanımız Faruk ÖZEN Almanya Teknik Gezisi hakkında dergimize şu açıklamayı yaptı: "Bu gezi proje kapsamında üçüncü inceleme

defa Alman kooperatifçiliği ile tanıştılar. Tabi bu tanışma onlar için kolay olmadı. Ülkemiz ile mukayese ederek aradaki farkı anlamakta zorlandılar."

ALMANYA – TÜRKİYE KOOPERATİFÇİLİK KİYASLAMASI

"Ben bu gezilerin tümüne baktığımda Almanya ile Türkiye arasında kooperatifçilik anlayışında çok önemli bir fark tespit ettim. Biz kooperatifçiliği ağırlıklı olarak sivil toplum örgütü ve al-sat komisyoncu olarak kullanıyoruz. Almanya ise tamamen ticari kafayla hammaddeyi mamul hale getirip üretim yapan, pazarda rol alan organizasyon olarak kullanıyor. Tabi Almanya'da bizden farklı olarak kooperatiflerin şirketleşmesine ve şirketlerin de kooperatifleşmesine tanık oluyoruz. Her iki fonksiyonda da kooperatifçilik ana unsur olarak kullanılıyor."

ZİYARET EDİLEN KURUMLAR

1. DGRV ofis ziyaretinde yine Almanya'da kooperatifçilik rakamları üzerine bilgiler aldık. Burada dikkat çekici en önemli rakam 1950 yılında 23 bin olan kooperatif sayısının birleşmeler ile 2018 de 2024'e düşmüş olması.

2. Federal Bakanlık'ta yine eski ziyaretlerimizde konuşulan konular tekrarlandı. Buradan aktarmak istediğim konu Almanya'da Bakanlık kooperatiflere genel bir çerçeve çizmiş, bunun dışında hiçbir şeye karışmıyor. Kooperatifleri ve kooperatifçiliği tamamen kooperatif çatı kuruluşları dizayn ediyor.

3. BVN sperma merkezi, önceki yıllarda

ziyaret ettiğimiz Masterrind ile aynı faaliyeti yapan bir kuruluş. Burada yine Alman ırkının genetik kalitesi için çalışıyorlar ve bununla da kalmayıp başka ülkelerde istasyon kurarak açılım yapıyorlar. Bu model bizde Damızlık sığırların birliklerinin işi olarak görünüyor ancak bunu kooperatif adıyla yapılabileceğini görmüş olduk.

4. Kurutma kooperatifinde yine çiftçilerin sıkıntılarını çözmek yeşil otların ekonomik değerini kaybetmeden hayvanlara yem olarak kullanılmasını sağlamak adına yapılan tesis bugüne kadar yapılan ziyaretlerde ilk kez gör-

düğümüz ilgi çekici bir tesisti.

5. Çiftlik ziyaretimiz de bu gezide ilk defa yapıldı. Heyetimiz, Almanya'da orta büyüklükteki süt hayvancılığı ve beslemesi hakkında bilgi aldı. Heyetimiz Almanya'da hayvan işletmesinin nesilden nesile aktarıldığını ve hayvan başına 1 hektar arazi olduğunu gördü. Bu Ülkemizle asla mukayese edilemeyecek bir ölçek büyüklüğü olduğu için pek özümsemedi. Ancak çok eskiden kalan yapılar içine yerleştirilmiş teknolojik alet ve ekipmanlar dikkatleri çekti.

6. Raiffeisen Marketi, Balıkesir heyeti olarak özel ilgi alanımız oldu. Marketin işleyişi, mal tedariki, satış politikaları, cirosu, karlılığı ve yaşadığı sorunlar hakkında detaylı bilgi al-

dık. Maalesef benim Atköy Koop'ta yaşadığım personel maliyet sorununu onlarda yaşıyor-muş. Bizim personel maliyetimiz % 57 onların ise % 51'miş.

7. ABG kooperatif akademisi yine geçmiş gezilerde ziyaret ettiğimiz Oldenburg Wesser Ems, Bonn Forsbach Geno Akademi ile aynı işlevde olan bir kurum. Burada yine Almanya'da kooperatifçilik alanında eğitimin ne kadar önemli olduğunu tekrarlamış olduk.

8. Bavyera Milch, eyaletin süt ve süt ürünlerinde diğer eyaletlere ve ülkelere karşı tanıtımını ve marka değerini yükseltmeyi hedefliyor. Süt fiyatı ve üretici sorunlarıyla asla ilgilenmiyor. 2,5 Milyon Avroluk bütçe ile kendine güzel bir misyon üstlenmiş.

ÖRNEK ALINACAK BİR KOOPERATİF

Tegernseerland peynir üretim kooperatifi örnek alınması gereken bir hikayeye sahip. Burada ilgimizi çeken konu; hayvanlarını sadece tahıl ve kuru ot ile besleyen 22 çiftçi tarafından kurulmuş ancak sermaye ihtiyacını aynı zamanda müşterisi olacak 1700 mudiden temin etmiş olması. Bir nevi halka arz olmuşlar ama ana sözleşme ile 22 üreticinin haklarını %90 seviyesinde sabit tutmuşlar. 1700 kişi sadece sermaye katılımı yapıp risturn geliri hedefliyor. Bu konu ülkemizde örnek alınabilir

Sonuç

Teknik inceleme gezimiz Balıkesir heyetimiz açısından son derece verimli geçmiştir. Edindiğim izlenime göre diğer heyet üyeleri açısından da verimliydi. Balıkesir Haykoop olarak bu gezilerde öğrendiğimizi uygulama noktasında tüm çabamızı harcayacağımızdan, kurumsal gelişme anlamında ülkemizin en önde gelen

ancak son yıllarda kötü örnekleri olan sütbank, danabank, çiftlikbank gibi organizasyonlar yüzünden şimdilik bu konuyu gündeme getirmek sakıncalı. Yine ilginç olan bir not; Almanya'da süt fiyatları 33-34 cent civarında iken bu kooperatif sayesinde 22 üretici 50 centten süt parası alıyor. İşte hammaddenin mamul hale getirilmesi ve katma değer üretme böyle bir şey olsa gerek. Kendi satış reyollarında %60 kârla, toptan satışlarını %30 kârla satıyorlar.

birliği olma hedefine daha arzulu kilitlendiğimizi tekrarlamak istiyorum. Yine bu gezi sayesinde proje liderimiz Peter Asmussen ile aramızda güzel bir bağ kurduğumuzu düşünüyorum. Kendisi bizim memnuniyetimiz için yoğun çaba harcadı.

ANKARA VE BAKANLIK TEMASLARIMIZ

BAKANLIK ZİYARETLERİMİZ VE TALEPLERİMİZ

Genel Başkanımız Ahmet ERTÜRK ve Birlik Başkanımız Faruk ÖZEN Ankara'da Tarım ve Orman Bakanlığı'nda yapmış oldukları ziyaretler ile kooperatiflerin sorunlarına çözüm arıyorlar. Sahada yaşanan sorunların çözümleri için Bakanlıkta ilgili Genel Müdürlüklerde çözüm tekliflerini sunuyorlar.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Genel Müdür Yardımcısı Necmi KESKİNSOY

HAYVANCILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DESTEKLEMELER İLE KALİTE VE VERİMLİLİK HEDEFLİYOR

Genel Müdür Yardımcısı Cengiz CEYLAN'ı ziyaretimizde Bakanlığın hayvancılık desteklemeleri sayesinde et ve süt verimini arttırırken yeni aldığı kararlar ile kaliteyi de arttırıcı tedbirler aldığını görüyoruz. Genel Müdürlük tüm hesaplarını hayvan ithalatını 3 yıl içinde sıfıra düşürmeye göre yapıyor.

BAKAN YARDIMCISI FATİH METİN TARIM ALANINDAKİ ÖRGÜTLENME ÜZERİNE FİKİRLERİMİZİ DİNLEDİ

Tarım ve hayvancılıkta faaliyet gösteren kooperatif ve birliklerin ortak amacının çiftçiye fayda sağlamak olması gerektiği düşüncesiyle bir takım sadeleştirme ya da örgütler arası işbirliği konularına ihtiyaç duyulduğunu kendisiyle paylaştık. Kooperatiflerin daha verimli ve etkin olmaları için otomatik bir denetleme sistemi kurulması konusunda hemfikir olduk.

YENİ TEŞKİLATLANMA DAİRE BAŞKANI SAMİ TURAN HAYIRLI OLSUN

Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Teşkilatlanma Daire Başkanlığı görevine atanan Ziraat Yüksek Mühendisi Sn. Sami TURAN'a hayırlı olsun ziyaretinde bulunduk. Uzun yıllar bu dairede mevzuat konularında tecrübe sahibi olan Sami Turan'ın tarım örgütlenmesine olumlu katkı sağlamasını bekliyoruz.

Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Teşkilatlanma Daire Başkanı Sami TURAN

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Cengiz CEYLAN

Tarım ve Orman Bakanlığı Bakan Yardımcısı Fatih METİN

MALİYE BAKANLIĞI'NDA KDV BORÇLARININ YAPILANDIRMASI VE ARPA EZMESİNDE KDV'NİN SIFIRLANMASI İLE İLGİLİ TALEPLERİMİZ

Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Genel Müdür Yardımcısı Necmi Keskinsoy ile yapılan görüşmede özellikle konkordato ilan eden firmalarda parası kalan kooperatifler olmak üzere KDV yapılandırması ve arpa ezmesinde uygulanan % 8 KDV'nin sıfıra veya bire indirilmesi konularında teklifimizi sunduk.

KASDEP BORÇLARINA İKİ YIL ERTELEME TALEP EDİLDİ

Genel Merkez Yönetim Kurulumuz daha sonra Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na geçerek burada Sosyal Yardımlaşma Genel Müdürü Bülent TEKBIYIKOĞLU'dan KASDEP projesinden borçlu olan üreticilerin borçlarının ertelenmesini talep etti. Bu konuda da olumlu yaklaşım gösterildi. Birlik Başkanımız Faruk ÖZEN: "Biz talebimizi yazılı ve sözlü olarak ilettik. Genel Müdürlüğün yaklaşımı bizimle aynı görüşte, tabii Bakanımız Z. Zümrüt SELÇUK tarafından onaylandığında en az bir yıl ya da iki yıl süreyle borçlar ertelenecek."

MİLLETVEKİLLERİNE SEKTÖR SORUNLARI AKTARILDI

Meclis ziyaretimiz kapsamında Balıkesir Milletvekillerine Balıkesir başta olmak üzere ülke genelinde tarım ve hayvancılık yapan çiftçilerin sorunlarını aktarıyoruz. Bunların başında tarım bağkuru ödeyen çiftçilerin yaşadığı sıkıntılar geliyor. Küçük ölçekli çiftçilerimiz için bağkur primi ödemenin neredeyse imkansız olduğunu, ya prim oranının düşürülmesini ya da destekleme kapsamına alınmasını talep ettik. Ayrıca tarlasını sulayan çiftçilerin DSİ ile olan sıkıntılarını aktardık. Çiftçilerimiz sulama tarifelerinde, uygulanan indirim ve cezalarda daha adil tarifeler istiyorlar.

TKDK DESTEKLERİNDEN KOOPERATİFLER DAHA FAZLA YARARLANMALI

TKDK Başkanı Sn. Muhammed ADAK'ı ziyaretimizde IPARD kapsamında TKDK eliyle verilen desteklemelerde kooperatiflere daha fazla destek verilmesi gerektiğini söyledik. Özellikle kooperatiflerin makine parkı desteklerinden faydalanmaları daha fazla kitleye hitap ettikleri için toplumsal fayda anlamında önemli olduğunu belirttik.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürü Bülent TEKBIYIKOĞLU

Balıkesir Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili Ahmet AKIN

Balıkesir Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekili Belgin UYGUR

Balıkesir Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekili Mustafa CANBEY

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Başkanı Muhammed ADAK

ANKARA'DA KOOPERATİFLER FUARINA YOĞUN İLĞİ

3'üncüsü Düzenlenen Uluslararası Kooperatifler Fuarı Ankara Ticaret Odası Congressium'da 5-8 Aralık Tarihlerinde Yapıldı

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın açılışını yaptığı fuarda Balıkesir'den Altıeylül S.S. Atköy ve Çevresi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, İvrindi S.S. Gökçeyazı Beldesi Tarımsal Kalkınma ve Gönen Merkez Kadın Girişimci Kooperatifleri stant açtı. Fuarla ilgili Atköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ve Balıkesir Haykoop Başkanı Faruk Özen şunları söyledi:

TARIM ŞURASI İLE BİRLİKTE KOOPERATİFÇİLİĞE YENİ BİR YAKLAŞIM OLUŞTU

"Bu fuar önceliklere göre daha farklıydı. Hem Devletin hem de vatandaşın ilgisi yoğundu. Günlük ziyaretçi ortalaması 10.000 kişiden aşağı düşmedi. Kooperatiflerimiz ürettikleri ürünleri sergilediler ve tatmin edici satışlar oldu. Yurtdışından gelen alım heyetleri ile ikili görüşmelerimiz oldu. Özellikle Hindistan ve Gürcistan heyetlerinde aşırı bir

ilgi vardı. Balıkesir olarak 3 kooperatif ile katıldık. Atköy kooperatifi peynir, yoğurt, tereyağı ve sucuk ile Gökçeyazı kooperatifi doğal bitki çayları, baharatlar, bal, reçel, pekmez ve salça ile Gönen Kadın Kooperatifi ise el örgü işleri ile görücüye çıktı."

DEVLET KURUMLARININ ÖNCELİĞİ KOOPERATİF ÜRÜNLERİ OLACAK

"Bu sene fuara devlet kurumlarının ilgisi yoğundu. Tüm bakanlıklar toplu alımlar için bizleri ziyaret etti, ürün numunesi aldı. Önümüzdeki yıldan itibaren ilk tercihlerinin kooperatif ürünleri olacağını söylediler. Bu bizi mutlu etti. Kooperatif ürünleri-

ne son zamanda artan bir ilgi olduğu dikkatimizden kaçmıyor. Bizlerde toplumun sağlıklı gıdaya ulaşımında baş aktör olmak istiyoruz. Kooperatif ürünlerine olan güvenin daha da artması yönünde çalışacağız."

MİLLETVEKİLLERİ DE FUARDAYDI

"Balıkesirli hemşehrilerimiz, bürokratlar ve siyasilere bizleri yalnız bırakmadı.

Fuar süresince stantlarımızı ziyaret ettiler, hatta bizzat müşterilerle ilgilenerken bizleri onore ettiler. Bu vesile ile Balıkesir Milletvekillerimiz Belgin Uygur'a, Adil Çelik'e, Yavuz Subaşı'na, Mustafa Canbey'e, Ahmet Akın'a, Altıeylül Başkanı Hasan Avcı'ya önceki dönem Milletvekillerimiz Ergün Aydoğan ve Sema Kırıcı'ya, Ankara Balıkesirliler Derneği Başkanı Servet Camgöz ve yönetimine, Yargıtay 3. Hukuk Dairesi Üyesi Hikmet Kınık'a, gelmeyen ama telgraf ile mesajını ileten Yargıtay Başkanı İsmail Rüştü Cirit'e ve Milletvekili Ensar Aytakin'e, tüm hemşehrilerimize kooperatiflerimiz ve şahsım adına teşekkür ediyorum."

Fuarı ziyaret eden Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı Jülide Sarıeroğlu'da Balıkesir stantlarında uzun süre kalarak ürünler hakkında bilgi aldı. Balıkesir'den fuar ziyaretine gitmek isteyen kooperatifçilerimize Haykoop olarak gerekli araç des-

teği birliğimiz tarafından sağlanmıştır. Fuar öncesi Anıtkabir, Külliye ve Millet Camisi ziyaretleri yapıp daha sonra fuar gezisi yapılmıştır.

Geziye katılan kooperatif yöneticilerimize ve ortaklarımıza teşekkür ediyoruz.

YÜKSELEN DEĞER KOOPERATİFÇİLİK

Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği'nin (HAYKOOP) geleneksel hale getirdiği kasım ayı toplantısı 22 Kasım Cuma günü Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Fatih Metin'in katılımıyla başladı.

Bu yılki ana teması "Yükselen Değer Kooperatifçilik" olan, 21-24 Kasım tarihlerinde Antalya'da gerçekleşen toplantıya ülke genelinden 350 kooperatif başkan ve temsilcisinin katılımıyla gerçekleşen toplantıya Bakan Yardımcısı Fatih Metin'in yanı sıra Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriyya ERDURMUŞ, Tarım Reformu Teşkilatlanma Daire Başkanı M. Lokman Ramazanoğlu, Et Süt Kurumu Süt Alım Daire Başkanı S. Ahmet ÖZKAN, DGRV Türkiye Temsilcisi İfa-

kat Gürkan, KöyKoop Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Varol, Türk Alman Kooperatifleri İşbirliği Proje Lideri Peter Asmussen ve Akademisyenler katıldı.

Açılış konuşmasını yapan Haykoop Genel Başkanı Ahmet Ertürk kooperatif çatısı altında güçlerini ve gönüllerini birleştiren çiftçilerin tarımsal ve hayvansal üretimden hem kendilerini hem de, toplumu doyurmaya çalıştıklarına dikkat çekerek kooperatifçiliğin bu anlamdaki rolünün önemini vurguladı.

Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriyya Erdurmuş: "Sorunsuz bir tarım hiç üretim yapılmayan bir tarımdır" diyerek sorunların çözümü için yapılan çalışmaları anlattı. Desteklemeler ile hayvancılığa kalite getirmeyi amaçladıklarını söyledi. "Üreticinin ürettiği ürünleri kooperatifler üzerinden pazarlamasını amaçlıyoruz ve fiyat dalgalanmasına göre desteklemeleri belirliyoruz. Düve desteği ile küçük işletmeleri 10 baş ölçeğine taşımayı ilk hedef olarak belirledik ve bunu daha sonra 20 başa çıkarmayı düşünüyoruz" dedi.

Son olarak Kürsüye gelen Bakan yardımcısı Fatih Metin: "Ülkemizde her anlamda üretim güvenliğini planlıyoruz. Sahada bir çok sorun tespit ettik. Bunun için Tarım ve Orman Şurası'nı düzenledik. 50 bin kişi web sayfası üze-

Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı
Fatih METİN

rinden fikrini söyledi, 1700 kişilik 21 ayrı komisyonda her kesimin temsilcisini bir araya getirerek şura gerçekleştirdik. Bu şurada alınan kararları tek tek uygulamaya koyacağız. Hayvancılığa sizlerle birlikte yön vereceğiz. İthalat konusunu çok yakında kapatacağız. Gıda konusu Milli Savunma kadar önemlidir. Bu amaçla buradayım, sizleri dinlemeye geldim" diyerek soru cevap bölümüne geçti.

TMO KOOPERATİFLERE ARPA VERSİN

DESTEKLERDEN KESİLEN SULAMA BORÇLARI

Balıkesir Haykoop yönetim kurulu üyesi Hüseyin Özcan, Bakan Fatih Metin'den ofisin üreticilere verdiği arpayı kooperatifler üzerinden verilmesini talep etti. Balıkesir Hay-

koop Başkanı Faruk Özen'de sulama birliklerinin çiftçilere sulama havzası konusunda çıkardığı sorunları aktardı. Bakan Yardımcısı Fatih Metin sulama vadesini kısaltarak 8 Kasım'daki desteklerden kesilmesini doğru bulmadığını ve bunu Maliye Bakanlığı'na

Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı
Hayvancılık Genel Müdürü
Zekeriyya ERDURMUŞ

geri ödenmesi konusunu yazıyla bildirdiklerini söyledi. Bakan Fatih Metin meralardan, kırsal kalkınma desteklemelerine kadar bir çok soruyu çözüme kavuşturmak üzere not alarak konuşmasını sonlandırdı.

Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Başkanı
Ahmet ERTÜRK

KOOPERATİF MARKETLER GELİYOR

Başkanımız Faruk ÖZEN ve Yönetim Kurulu Üyemiz Şenol UZAN Balıkesir Tarım Kredi Kooperatifleri Bölge Müdürü Hilmi Tunahan EYİCE'yi ziyaret ettiler. Ziyaret hakkında açıklama yapan Birlik Başkanımız Faruk ÖZEN şunları söyledi:

"Tarım Kredi Kooperatifleri Ülke genelinde 500 adet kooperatif market açacak. Bunun 5 ya da 6 tanesi Balıkesir'de açılacak. Balıkesir Haykoop olarak bizim kooperatiflerimizin ve kooperatif ortaklarımızın üretmiş olduğu ürünlerin de bu marketlerde satılması konusunda görüşme yaptık. Kooperatifçiliğin yedi adet evrensel kurallarından biri

kooperatifler arası işbirliğidir. Bu amaçla Tarım Kredi Kooperatifleri ile üreticinin ürettiği ürünün değerlendirilmesi ve tüketicinin de hem fiyat hem de güvenli gıda noktasında bu ürünlere ulaşması amacıyla taşıyan bu organizasyonda yer almak istedi-

ğimizi belirttik. Ayrıca HAYKOOP olarak bizim de "Kooperatif Market" açma düşüncemiz var. Bu konuda da karşılıklı fikir alışverişi yaptık. İnşallah kooperatif marketler gıda ve perakende sektörüne bambaşka bir hava getirir."

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Balıkesir Bölge Birliği Müdürü Hilmi Tunahan EYİCE

PANCAR EKİLİŞİNİ ARTTIRMA GAYRETLERİ

GENEL MÜDÜR ALKAN: "PANCAR EKİLİŞİNİ ARTTIRACAĞIZ"

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürü Mücahit Alkan, Susurluk Şeker Fabrikası'nda bilgilendirme toplantısı düzenledi. Birlik Başkanımız Faruk Özen'in de katıldığı toplantıya, Balıkesir ve Bursa illerinden Ziraat Odaları Başkanları, Pankobirlik temsilcileri, İl ve İlçe Tarım Müdürleri ile Susurluk Belediye Başkanı Nu-

rettin Güney ile Bursa Yenişehir Belediye Başkanı Davut Aydın'da katıldılar. Genel Müdür Mücahit Alkan özelleştirme kapsamında olan fabrikaların ekonomiye daha fazla katkı sağlaması için gayretlerini anlattı. Üreticinin pancar ekmesini teşvik edeceklerini, pancar ekicisinin daha fazla kazanması

için çalıştıklarını söyledi. Ayrıca ton fiyatı 235 TL olan pancar fiyatının Cumhurbaşkanı R. Tayyip Erdoğan tarafından 300 TL ye çıkarıldığına ve nişasta bazlı tatlandırıcı kullanımı oranının düşürüldüğüne dikkat çekti.

Ayrıca en önemli gelişme olarak pancarda önemli kriter olan polar oranının %12'ye sabitlendiğinin müjdesini verdi.

Hayvan besleyen yetiştiriciler için fabrikalardan çıkan pancar küspesi ve melasın da kontrollü bir şekilde hem çiftçinin hem de besicilerin faydası için pazarladıklarını ve bunu ileriki yıllarda küspeyi doğrudan besicilere satmak için devam edeceklerini söyledi.

Toplantı sonrasında Belediye Başkanları da söz alarak pancar ekilişinin ilçeleri açısından önemine vurgu yaptılar.

KORUMAK MI? / SAVAŞMAK MI?

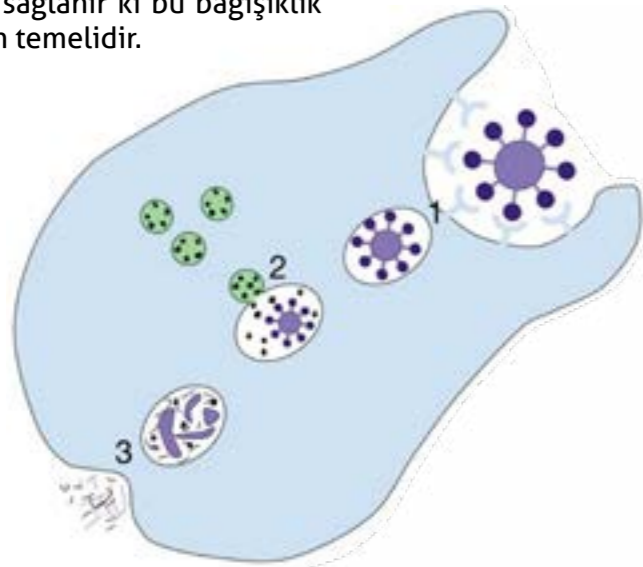
Süt sığırcılığı yapan işletmelerde buzağuların, danaların ve ineklerin sağlıklarının korunmaları bir "koruyucu hekimlik programı ile mümkündür. Korumak ucuz ve garantili, tedavi ise pahalı ve zordur. Üstelik tedavi her zaman başarılı olamayabilir. Aşılar koruyucu hekimliğin ve sürü yönetiminin vazgeçilmez, en önemli unsurlarıdır. Aşılar hastalıklarla mücadelenin, işletmelerdeki kazancın ve başarının anahtarıdır. Aşılamalar sağlık, zaman ve para kazandırır.

Günümüz modern işletme anlayışında artık veteriner hekimlerin görevi tedavi yapmak değildir. Veteriner hekimlerin başlıca görevi sürü sağlığı yönetimi ile çiftçilere para ve zaman kazandırmaktır. "Sürü sağlığı yönetimi" denilince akla Koruyucu Hekimlik, "Koruyucu Hekimlik" denilince de akla büyük ölçüde aşılamalar gelir. Günümüzde bilinçsizce ve yoğun olarak kullanılan antibiyotiklerden dolayı mikroorganizmalar dirençli hale gelmekte ve hasta-

lıkların tedavisi her geçen gün daha da zorlaşmaktadır.

Bu koşullar bölgeye ve çiftliğe uygun aşılama programları, uygun barınak, uygun rasyon, dengeli mineral-vitamin ve hijyen ile birleştirilirse sürünün doğru yönetildiği sonuçlarıyla kendini gösterecektir.

Aşılama, bilimsel olarak, bağışıklık sağlamak anlamına gelmektedir. Daha basit bir tabir ile vücudun mikrobu tanıması ve ne yapacağını öğrenmesidir. Hayvanların başına, dolayısıyla işletmeye dert olabilecek viral ve bakteriyel düşmanların önceden tanıştırılmasıyla vücudun hazırlanması sağlanır ki bu bağışıklık biliminin temelidir.

Aşılama ile düşmanını tanıyan savunma hücresi düşmanın etrafını kuşatır

Düşmanı içine alır

Onu nasıl yok edeceğini bilir

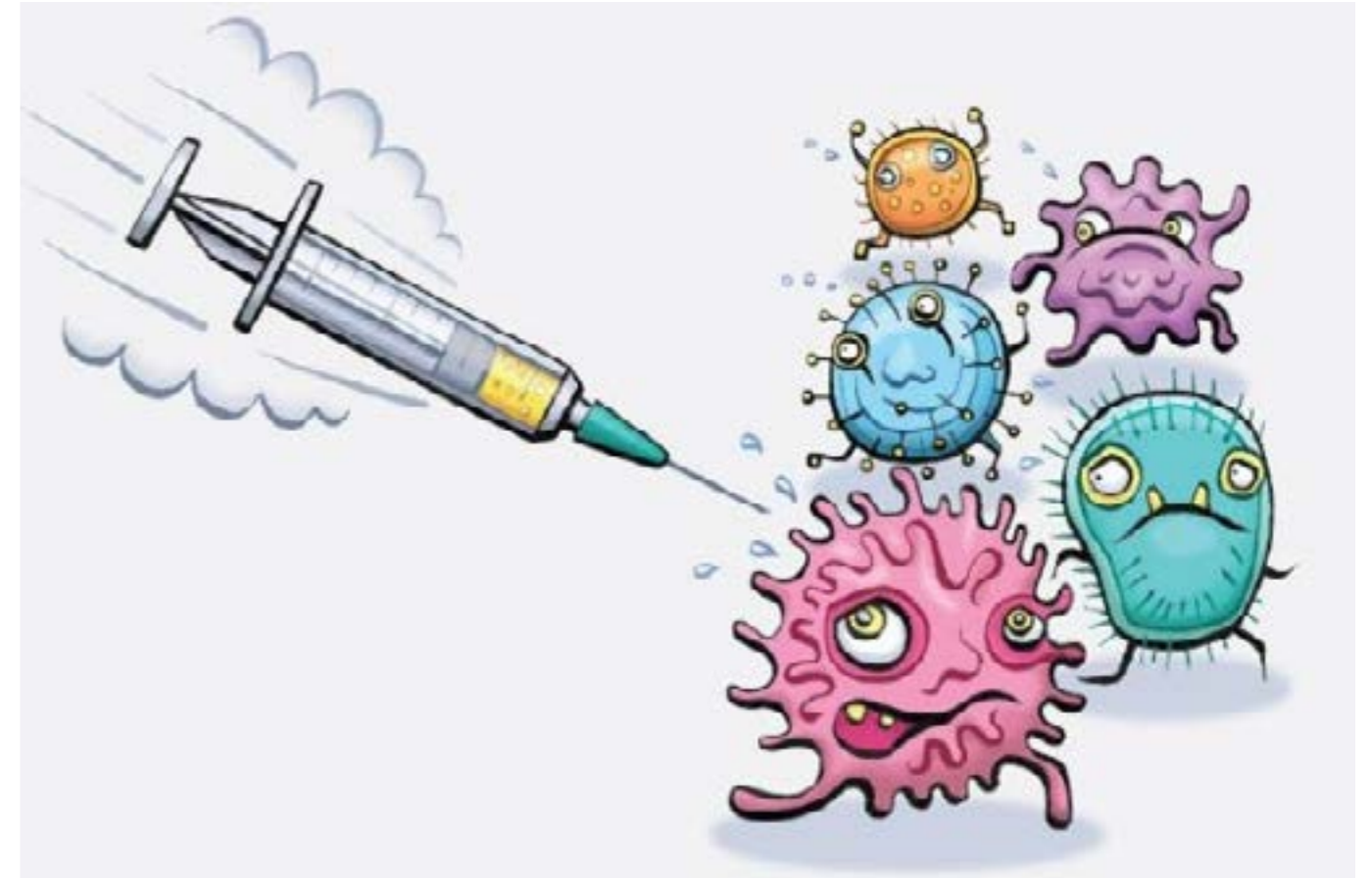
Düşmanı parçalar

Vücudun kendini koruma sistemi vardır. Vücut bunu enzimlerle, mide asidiyle, salyayla, gözyaşıyla bir yere kadar başarır. Yeni doğmuşlarda anneden gelen bağışıklık maddeleri ile, ağız sütünde olduğu gibi, geçici bir koruma sağlanır. Ancak bir bağışıklık yardımına, yani profesyonel ve özel yardıma ihtiyaç olduğunu da bilmeliyiz. Örneğin; şap hastalığı bu konuda hemen akla gelebilir. Ani ölümlere sebep olan, hiçbir müdahale olanağı tanıma-

yan septisemi, enterotoksemi gibi hastalıklar da yine bağışıklık konusunda yardıma ihtiyaç duyulan durumlardır.

Aşılamalar belli zamanlarda ve belli aralıklarla yapılmalıdır. Aşılar yapıldıktan 2-4 hafta içinde tekrar yapılırlar. Böylece vücudun düşmanı daha iyi tanıması sağlanmış olur. Bu tip aşılar yine yıllık hatırlatmalar şeklinde sürdürülür. Aşılamalarda diğer bir konu ineklerin kuru dönemleri-

nin kaçırılmamasıdır. Birçok aşı, örneğin; IBR, BVD, Parainfluenza (zatürre) gibi aşılar ile E.coli (septisemi) aşıları bu dönemde yapılmalıdır. Böylelikle annede şekillenen ve mikropları tanıyan bağışıklık materyalleri ağız sütü ile buzağıya aktarılmış ve buzağının bağışıklık sistemi oluşana ya da buzağular aşılanmaya başlayana kadar onları düşmanlardan korumaya yardımcı olurlar.

Vücudun bir takım koruyucu mekanizmalarının olduğunu söylemiştik. Aşı uygulandığında vücut koruyucu maddeler üretir ve hazırlanır. Bununla birlikte vücudun koruyucu sisteminin harekete geçmesiyle derhal hücreye bağlı bağışıklık oluşur ki bu da aşılar ile sağlanan koruyucu faktörlerdendir. Yani vücut hem koruyucu maddeler üretip hazırlanırken hem de koruyucu sistemin uyarılmasıyla derhal harekete geçer

Aşılar sigorta gibidir. Hasar oluşmadan önce sigorta yapılması gerektiği gibi hastalık oluşmadan önce aşılama yapılması ve gerektiği şekilde periyodik uygulamanın sürdürülmesi başlıca koşuldur. Özet olarak; veteriner hekimlerin kontrolü altında

uygun görülen aşıların, ihmale meydan vermeyecek şekilde, programlı olarak uygulanması ve aşılanmanın aksatılmasının büyük riskler taşıdığı bilinmesi gerekmektedir. Aşısı olan bir hastalığın tedavisiyle uğraşmak pahalı, çoğunlukla sonuçsuz, akılcı olmayan bir yöntemdir. Ve burada kendimize sormamız gereken soru **SAVAŞMAK MI? YOKSA KORUNMAK MI?** olmalıdır.

Şenol UZAN
Veteriner Hekim
Haykoop Yön.Kur.Üyesi

TARIMSAL TAHMİNLER

Dünya süt üretimi (%81 inek sütü, %15 manda sütü, %4 keçi, koyun ve deve sütü) 2018 yılında %1,6 oranında artarak 838 milyon ton olarak hesaplanmıştır. Aynı yıl toplam üretimini %3 oranında artırarak 174 milyon süt üreten Hindistan dünyanın en büyük süt üreticisi konumunda yer almıştır.

Dünyanın en büyük süt ve süt ürünleri ihracat-

çısı konumunda yer alan Avrupa Birliği (%0,8), Yeni Zelanda (%3,2) ve ABD (%1,1) 2018 yılında toplam süt üretimlerini artırırken, hayvan başına alınan verimdeki artış üretim artışındaki en büyük faktör olmuştur. Öte yanda dünyanın en büyük süt ve süt ürünleri ithalatçısı olan Çin'de dört yılın ardından ilk defa 2018 yılında süt üretimi artmıştır (%1,1).

Tahminler

Dünya toplam süt üretiminin önümüzdeki on yıllık süreç içerisinde diğer tarımsal hammaddelerden daha hızlı artacağı ve 2028 yılı itibariyle günümüze oranla %1,7 oranında artarak 981 milyon tona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Süreç içerisinde Hindistan ve Pakistan'ın artışta kayda değer bir etki yaratacağı ve 2028 yılı itibariyle yalnızca iki ülkenin dünya toplam süt üretimindeki payının %30 olacağı tahmin edilmektedir. Öte yandan, dünyanın en büyük ikinci süt üreticisi konumundaki Avrupa Birliği'nde süt üretim artışının dünya ortalamasının gerisinde kalacağı beklenmektedir.

Süt, yapısı gereği kolay bozulabilen ve toplanmasının ardından hemen işlenmesi gereken bir üründür. Toplanmasının ardından sadece birkaç gün bekletilebildiğinden dolayı dünya genelinde üretilen toplam sütün önemli bir kısmı taze süt ürününe işlenerek tüketilmektedir. Dünya genelinde gelişmekte olan ülkelerin gelir seviyesinde ve nüfuslarındaki artışa bağlı olarak taze süt ürünleri tüketiminin gelecekte günümüze oranla daha fazla

olacağı tahmin edilmektedir. Takip eden on yıllık süreç içerisinde dünya kişi başı taze süt ürünleri tüketiminin -başta Avrupa ve Kuzey Amerika olmak üzere- %1 oranında artacağı tahmin edilmektedir. Süt, dünya genelinde ağırlıklı olarak işlenmiş süt ürünü formuyla ticarete konu olmaktadır. Çin, her ne kadar kişi başı süt ve süt ürünleri tüketimi düşük bir ülke olsa da başta yağlı süttozu olmak üzere dünyanın en önemli süt ve süt ürünleri ithalatçısıdır. Japonya, Rusya Federasyonu, Meksika, Ortadoğu ülkeleri ve Kuzey Afrika ülkeleri diğer önemli ithalatçı ülkeler arasında yer almaktadır. CPTPP (The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership), CETA (The Comprehensive Economic and Trade Agreement) veya Japonya ile AB arasındaki ticaret anlaşmaları gibi uluslararası ticaret anlaşmaları kapsamına ülkeler süt ve süt ürünlerini de dahil etmiş bu çerçevede ticaretin gelişmesi amaçlanmıştır (gümrük tarife oranlarının düşürülmesi vb.).

Fiyatlar

Dünya tereyağı fiyatları 2015 yılından bu yana yağsız süttozu fiyatlarının üzerinde seyretmektedir. Bu durum dünya piyasalarında süt yağına olan talebin diğer ürünlere olan talepten daha fazla art-

masının sonucunda ortaya çıkmış olup gelecek on yıllık süreçte de bu şekilde devam edeceği tahmin edilmektedir.

Dünya tereyağı fiyatları 2017 yılında ulaşmış oldu-

ğu en yüksek seviyeden düşüşüne devam etmekte olup, söz konusu düşüşün az miktarda da olsa önümüzdeki süreçte devam edeceği tahmin edilmektedir.

Süt ürünlerinin dünya fiyatlarındaki değişkenliği dünya ticaret hacmindeki daralmadan (dünya top-

lam süt üretiminin %8'i uluslararası ticarete konu olmaktadır), çok az sayıda baskın ihracatçı ve ithalatçı aktör ülkenin piyasadaki ağırlığından ve kısıtlayıcı uluslararası ticaret politikalarından kaynaklanmaktadır.

Üretim

Dünya toplam süt üretiminin önümüzdeki on yıllık süreç içerisinde diğer tarımsal hammaddelerden daha hızlı artacağı ve 2028 yılı itibariyle günümüze oranla %1,7 oranında artarak 981 milyon tona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Artıştaki en büyük etkinin hayvan sayısındaki artıştan ziyade dünyanın hemen her bölgesinde ortaya çıkan hayvan başına alınan verimdeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir.

Dünyanın en büyük ikinci süt üreticisi konumundaki Avrupa Birliği'nde süt üretim artışının dünya ortalamasının gerisinde kalacağı beklenmektedir. AB süt üretiminde orta vadede ortaya çıkacak artış ağırlıklı olarak hayvan başına verimdeki artıştan (on yılda %1,1 oranında artması beklenmektedir), yerel talepteki (peynir, tereyağı, krema ve diğer ürünler) süt ve süt ürünleri uluslararası piyasalardaki talep artışından kaynaklanacağı tahmin edilmektedir. Avrupa Birliği'nde süt hayvancılığı mera bazlı ve

hazır yem bazlı olarak iki şekilde yapılmaktadır. Bunun yanında günümüzde Avusturya, İsveç, Letonya, Yunanistan ve Danimarka'da toplam süt üretiminin %10'u organik üretim iken önümüzdeki süreçte bu oranın artması beklenmektedir. Avrupa Birliği genelinde ise organik süt hayvancılığının oranı, toplam üretimin %3'ünü oluştururken organik süt hayvancılığı yapan işletmelerde hayvan başına verim düşüklüğe birim çığ süt fiyatı oldukça yüksektir.

Yeni Zelanda dünyanın en önemli süt ve süt ürünleri ihracat odaklı ülkesi olmasının yanında son yıllarda süt üretiminde önemli bir artış kaydetmiştir. Süt üretimi ağırlıklı olarak mera hayvancılığına dayanırken hayvan başına alınan süt verimi Kuzey Amerika ve Avrupa ülkelerinden daha düşüktür. Öte yandan yıl boyu mera hayvancılığı yapmak Yeni Zelanda'ya uluslararası alanda rekabet gücü sağlamaktadır.

Ticaret

Önümüzdeki on yıllık süreç içerisinde en büyük süt ve süt ürünleri ihracatçısı ülkelerin Yeni Zelanda, Avrupa Birliği, ABD ve Avustralya olacağı tahmin edilmektedir. Dört ülkenin 2028 yılı itibariyle dünya toplam peynir ticaretinin %75'ini, yağlı süttozu ticaretinin %78'ini, tereyağı ticaretinin %79'unu ve yağsız süttozu ticaretinin %81'ini temsil etmesi beklenmektedir. Belarus'un Rusya'ya yapmış olduğu ihracatla önemli bir aktör olmasının yanında yağlı süttozu açısından Arjantin'in önemli bir ihracatçı ülke olacağı ve 2028 yılı itibariyle dünya

toplam ticaretinde %5 pay sahibi olacağı tahmin edilmektedir.

Yeni Zelanda'nın 2028 yılında halen dünyanın en büyük tereyağı ve yağlı süttozu tedarikçisi olacağı ve ülkenin bu ürünlerdeki pazar payının sırasıyla %39 ve %53 olacağı beklenmektedir.

Avrupa Birliği dünyada en önde gelen peynir ihracatçısı olma konumunu sürdürürken Birliği ABD ve Yeni Zelanda takip etmektedir. 2028 yılı itibariyle AB'nin dünya toplam peynir üretimindeki payının %48 olacağı tahmin edilmekte, özellikle CETA an-

laşması çerçevesinde Kanada ile ayrıca 2019 yılında Japonya ile yapılmış olan ikili anlaşmalarla önümüzdeki süreçte peynir ihracatını artıracığı tahmin edilmektedir.

Dünyanın en önemli süt ve süt ürünleri ithalatçısı bölgeler Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA), Güney Doğu Asya ve Çin'dir. Önümüzdeki süreçte Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinin en önemli tedarikçisi Avrupa Birliği olacakken, ABD ve Okyanusya'nın başta süttozu olmak üzere süt ve süt ürünlerinde Güney Doğu Asya'ya en fazla ihracat yapan ülkeler olacağı tahmin edilmektedir.

Takip eden on yıllık süreç içerisinde Çin'in dünyanın en büyük süt ve süt ürünleri ithalatçısı konumunu sürdüreceği beklenmektedir. Çin'in en önemli tedarikçisi olan bölge Okyanusya iken ağır-

lıklı olarak tereyağı ve yağsız süttozu olmak üzere AB'nin Çin'e yapacağı süt ürünleri ihacatının artacağı tahmin edilmektedir. Çin aynı zamanda taze süt ürünlerinde net ithalatçı konumunda yer alan bir ülkedir. Tahmin dönemi içerisinde Çin'in taze süt ürünleri ithalatının %2,7 oranında artacağı öngörülmektedir.

Gelişmekte olan ülkeler, 2016-2018 dönemi içerisindeki dünya toplam peynir ithalatının %55'ini, toplam tereyağı ithalatının %39'unu gerçekleştirirken 2028 yılı itibarıyla bu oranlarda kayda değer bir değişiklik beklenmemektedir. Birleşik Krallık, Rusya, Japonya, AB ve Çin'in bugün olduğu gibi 2028 yılında da dünyanın büyük peynir ithalatçıları olacağı tahmin edilmektedir.

Sorunlar ve Belirsizlikler

Dünya toplam süt üretimi, merları etkilemesinden dolayı iklimsel olaylardan etkilenmektedir. İklim değişikliği; kuraklık, sel ve hastalık tehditlerini artırmakta ve bu durum da süt sektörünü farklı açılardan (fiyatlardaki ani değişiklik, süt verimi, sağılan hayvan sayısında azalma vb.) etkilemektedir.

Çevresel yasal düzenlemeler dünya süt sektörünün geleceğine doğrudan etkisi vardır. Yeni Zelanda ve İrlanda gibi bazı ülkelerde süt hayvancılığının kaynaklanan sera gazı salınımının toplam sera gazı salınımı içerisindeki payı oldukça yüksektir. Bu çerçevede, yasal düzenlemelerde yapılacak değişiklikler süt üretimini etkilemektedir.

Hayvan hastalıkları da süt üretimi üzerinde etkili olan faktörlerden birisidir. Mastitis, dünya genelindeki farklı süt işletmelerinde bulunan süt sığırları için en yaygın olan bulaşıcı hastalıktır. Bunun yanında mastitis, süt verimini ve kalitesini etkilemesi sebebiyle ekonomik açıdan yıkıcı gücü en fazla olan hastalık olarak kabul edilmektedir. Gelecekte mastitis hastalığına karşı farkındalığın oluşması, teşhisi ve tedavisinin yaygınlaşması dünya süt üretimi üzerinde olumlu etkileri olacaktır.

Mastitis gibi hastalıkların kontrol altına alınmasındaki en yaygın uygulama antimikrobiyal temelli

tedavilerdir. Bu konudaki en yaygın kaygı, antimikrobialerin ihtiyacından fazla kullanımı ve bu bağlamda antimikrobiyal direncinin gelişmesidir ki bu durum tedavinin etkinliğini azaltacağı gibi yeni tedavi yöntemlerinin bulunması gerekliliğini de ortaya çıkaracaktır.

Özellikle Kuzey Amerika, Avrupa ve Doğu Asya'da son yıllarda bitkisel bazlı süt ve süt ürünlerinin (soya, badem, pirinç ya da yulaf sütü vb.) süt sektöründeki rolü artmaktadır. Bu gelişimdeki en büyük etkiye sahip unsurların tüketicilerin sütün laktoz intoleransına, sağlığa ve çevreye olan etkilerine dair kaygıları olduğu değerlendirilmektedir.

Ticari yönden değerlendirildiğinde; önümüzdeki süreçte ortaya çıkabilecek ticaret anlaşmalarındaki değişiklikler ya da yapılacak yeni anlaşmalar gibi ticaret akışını da değiştirebilecektir. Örneğin, günümüzde yüksek miktarlarda peynir ve diğer süt ürünleri Avrupa Birliği ile Birleşik Krallık arasında ticarete konu olurken, Brexit hiç şüphesiz bu ticareti etkileyecektir. Öte yandan Rusya'nın süt ve süt ürünlerinde pek çok ülkeye uygulamış olduğu ambargonun önümüzdeki dönemde kaldırılmasıyla ülkeye yapılan ihracat artabilecektir.

Kaynak:

OECD-FAO Agricultural Outlook 2019-2028; Ulusal Süt Konseyi, 2019

KOOPERATİFÇİLİĞİN TARIM VE HAYVANCILIK ÜZERİNE ETKİLERİ

Tarım ve hayvancılığın gün geçtikçe zorlaştığı ülkemizde çiftçinin alternatif arayışları hızla artmaktadır. Özellikle çalışma şartlarının zorlaşması ve ürünün doğru şekilde pazarlanması konusunda sıkıntının çözüm noktası olarak kooperatifçiliğin önerilmesinin çiftçi için oldukça anlamlı olduğu görülmektedir. Avrupa çiftçisi bu oluşumu yıllar önce yaparak tarım ve hayvancılık konusunda bir adım öne geçerek sıkıntıları minimize ederek yoluna devam etmiştir. Kooperatifçiliğin kısa anlamını güç birliği olarak ifade edersek sanırım yanlış olmaz. Aslında Anadolu da geçmişte imece olarak adlandırdığımız bir sistem vardı. Bu sistemi olgunlaştırıp bir çatı altına getirilememesi çiftçinin yalnızca ürün dönemi yardımıyla ziyade her konuda bir birine destek olacağı bir yapıdır kooperatifçilik. Avrupa'nın başardığı güç birliğini artık bizim çiftçimizin de başarması gerekmektedir. Ülkemizde çiftçinin sesi olacak, sorunlarını çözecek, kendi içlerinden insanlar olmalı; bunun için de bir örgütlenmenin gerekliliği şarttır. Bu birliktelik sayesinde birçok sorunun üstesinden gelineceği ortadayken bizim çiftçimiz bunu neden başaramıyor? Bunu irdelemek gerekir.

Ülkemizde kooperatifleşme konusunda yapılan çalışmalar henüz arzu edilen noktaya ulaşmamıştır. Küçük ve genelde siyasi amaçlar için bir tek proje odaklı kurulan kooperatifler, projenin bitimine müteakip kapanmaya maruz kalmışlardır.

Oysa ki çiftçi için altın fırsat olan bu güç birliği, planlama ile kurulduğunda çiftçinin nefesi olacağı aşikârdır. Avrupa bu işi yapmış, organizasyonlar kurmuş başarı ile örgütü yönetmeyi başarmıştır. Bunun sonucu olarak çiftçi örgütleri

meydana gelmiş, çiftçinin sesi, gözü, kulağı ve gücü olmuştur. Bu başarının altında yatan birbirine güvenen her zorlukta birbiri ile kenetlenen çiftçi karakteri ortaya çıkmıştır, bu da başarıyı getirmiştir. Tarım ve hayvancılık sektöründe başarıyı elde etmişler, kanun koyucuya isteklerini bu kooperatif kuruluşları üzerinden iletmişlerdir. Güçlü bir yapının kooperatifçilikten geçtiğini bizlere ispat eden Avrupa çiftçisi şu an emin adımlarla hedeflerine yürürken bu başarıyı maalesef Türk çiftçisi başaramamıştır. Türk çiftçisinin bir an önce hâli hazırda kurmuş oldukları kooperatiflere sahip çıkıp farkındalık yaratacak projelere imza atmaları gerekmektedir. Başarının inanç ve güvenmekten geçtiğini idrak ettiğimiz zaman her şey yoluna girecektir.

Türkiye de bu işi başaran kooperatiflerimiz de var. Bir azim hikâyesi barındıran bu yapıları takdir etmek gerekmektedir. Ülkemizde kurumsallaşan kooperatiflerin başında Hay-Koop gelmektedir. Birim kooperatiflerden bölge kooperatiflerine oradan merkez birliğine uzanan başarılı bir serüvenin adıdır Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği. Takdire şayan başarılar barındıran bu örgüt çiftinin gücü olma yolunda başarılı atılımlar yapmaktadır. Bu

örgüt içinde başarılı olmuş, çiftçisinin yanında duran bir bölge birliğinden, Balıkesir Haykoop teşkilatından bahsetmek isterim. Örgütlenmenin ne kadar başarılı olduğu, kenetlenmenin sevk idaresinin Avrupa standartlarında olduğu bir örgütlenmeden bahsediyorum. Ortaklarına en avantajlı şartları sağlayan bu bölge kooperatifi yönetimiyle, çalışanı ve ortaklarıyla tek vücut olma başarısını sağlamış, başarıya giden yolda emin adımlarla yürümektedirler. Kooperatifçiliğin çiftçimiz açısından ne kadar önemli olduğunu gösteren, inancın ve birbirine olan güvenin sağlandığı Balıkesir Haykoop Bölgesi'ni tebrik edip başarılarının devamını dilerim. Ülkemizde tarım ve hayvancılığın gelişmesi için öncelikle çiftçinin kendi sesini duyurabileceği aynı zamanda yetiştiricilikten üretime giden bu yolda güç birliği yapması artık zaruri olmuştur. Kooperatif çatısı altında yetiştiricilikten ürüne kadar giden zorlukların aşılmasında bu güçbirliği artık yapılmalıdır. Ürünlerin daha iyi pazarlanması açısından çiftçinin elini kuvvetlendirirken yetiştiriciliğe başladığı noktada elini uzatacağı bir çatı olması kadar sağlıklı güçlü bir yapı olamaz. Bu sebepten dolayı ülkemizde kooperatifçiliğe sahip çıkıp kendini savunan çiftçiler olmalı ki tarım ve hayvancılık istenilen noktaya ulaşırken çiftçide emeğini hakıyla alabilsin. Güç, aynı kaderi paylaşan bireylerin birliktelikleri ile meydana gelir.

Yasin ERDEM
Haykoop Merkez Birliği

15 YIL ARADAN SONRA

TARIM ORMAN ŞURASI TEKRAR TOPLANDI

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin açılış konuşması yaptığı 3. Tarım Şurası'nın sonuç bildirgesi 21 Kasım 2019 Perşembe günü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından Külliyyede açıklandı. Şura çalışmalarını kapsamında 21 komisyon ku-

rulmuş ve bu komisyonlarda temmuz ayından bugüne çalışmalar yapıldı. Artık çalışmaların sonuna gelindi. Raporlar hazırlandı ve Bakanlık bünyesinde toplandı. Bakan Pakdemirli şura açılış konuşmasında kısaca şu konulara değindi:

"Ülkemizde futboldan sonra en çok tarım konuşuluyor, bu nedenle tarımda alacağımız kararları geniş kitlelere danışarak almamız gerekiyor. Bu güne kadar şura çalışmalarında 2000 kişi ile komisyon çalışması yaparken, illerde ise 7000 paydaşın katılımı ile toplantılar düzenledik, fikirler aldık. Ayrıca web sitesi üzerinden 23.000 den fazla fikir geldi. Hepsi bizim için çok değerli. Fikri alınmayan kimse kalmaması istedik. Atladığımız hiç bir detay kalmamasın. Yapacağımız 5 yıllık plan önümüzdeki 25 yıla ışık tutsun istiyoruz. Sorumlu değil, sorumlu her fikre açığız."

Şura eylemleri 8 ana başlıkta toplandı;

- ▶ Tarımsal Üretim ve Arz Güvencesi
- ▶ Gıda Güvenilirliği
- ▶ Kırsal Kalkınma ve Pazarlama
- ▶ Balıkçılık ve Su Ürünleri
- ▶ Toprak ve Su Kaynakları
- ▶ Biyolojik Çeşitlilik, İklim Değişikliği
- ▶ Orman
- ▶ Kurumsal Kapasite

TARIM ORMAN ŞURASI EYLEM PLANI

- 1- Tohumdan sofraya dijital değer zinciri kurulacak
- 2- Sözleşmeli üretim - alternatif destekleme modelinin oluşturulması ve uygulanması
- 3- Gıda kayıp ve israfının önlenmesine yönelik alt yapının oluşturulması
- 4- Gıdada taklit ve tağşiş cezalarının caydırıcılığı için mevzuat düzenlemesi yapılması ve uygulamaya konulması
- 5- Gıdada bilgi kirliliğinin önlenmesi, gıda okur yazarlığının artırılması
- 6- Tarım orman ürünlerinde markalaşma - altyapı çalışmalarının tamamlanması
- 7- Orman ve orman ürünlerinin teşvik edilmesi - yeşili koru, katma değeri arttır
- 8- Orman yangınlarına erken müdahale
- 9- Damızlık düve üretim merkezlerinin kurulması
- 10- Uluslararası projelerin teşvik edilmesi
- 11- Yabancı ülkelerde üretimin teşvik edilmesi, her koşulda gıda güvenliği
- 12- Kamu, özel sektör ve üniversite işbirliğinin geliştirilmesi, Ar-Ge ve inovasyon
- 13- Meteorolojik bilginin etkin kullanılması
- 14- Su kanununun çıkarılması
- 15- Endüstriyel amaçlı kullanılacak lifli bitkilerin üretiminin arttırılması
- 16- Büyükşehir belediyelerinde mahallelerin kırsal ve kentsel olarak yeniden tanımlanması
- 17- Mera, yaylak ve kışlakların tespit ve tahdit çalışmalarının tamamlanması
- 18- Atıl tarım arazilerinin üretime kazandırılması, arazi bankacılığı ve birlikte üretim
- 19- Toprak ve su kaynaklarının yönetimi, kaynakların sürdürülebilir yönetim ilkeleri çerçevesinde kullanılması
- 20- Çölleşme ve erozyonla mücadelenin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi
- 21- Lisanslı depoculuğun geliştirilmesi, elektronik ürün ticaretinin yaygınlaştırılması
- 22- Aile işletmeciliğinin sürdürülebilirliğini sağlamak, gençlerde girişimciliğin desteklenmesi
- 23- Sıfır atık, atıkların değerlendirilmesine yönelik Ar-Ge projelerinin desteklenmesi
- 24- Doğa turizmi potansiyeli çıkarılarak doğa turizminde uluslararası marka haline gelinmesi
- 25- Yerli ve milli tohumculuğun geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması
- 26- Yerel (ata) tohum çeşitlerinin korunması, geliştirilmesi ve ticarete kazandırılması
- 27- Organik ve organomineral gübre kullanımı
- 28- Ulusal orman envanterinin tamamlanması
- 29- Ülkemizi uluslararası orman fidanı üretim ve pazarlama merkezi haline getirmek
- 30- Buzağı ölümleri ve döl veriminde uluslararası ortalamalara ulaşmak
- 31- Küçükbaş hayvan sayısının artırılması, kırmızı et üretimindeki küçükbaş eti payının artırılması
- 32- Küçükbaş hayvan eti tüketiminin özendirilmesi ve pazar payının artırılması
- 33- Su ürünleri yetiştiriciliğinde ve avcılığında üretimin arttırılması
- 34- Genetik kaynak veri tabanı projesi
- 35- Veteriner biyolojik ürünlerin Ar-Ge yatırımlarının teşvik edilmesi
- 36- Arazi kullanım planlarının yapılması
- 37- Arazi toplulaştırma projelerinin on yıl içerisinde tamamlanması
- 38- Yeni sulama yatırımlarının ve rehabilitasyon projelerinin önceliklendirilmesi

2019 YILI HAYVANSAL ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ

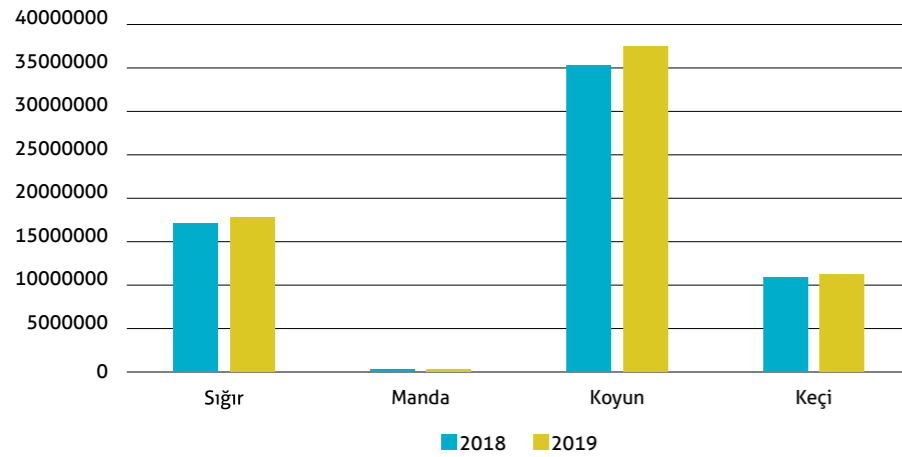
**Büyükbaş hayvan sayısı
bir önceki yıla göre
%3,8 artarak
17 Milyon 872 bin baş oldu**

Büyükbaş hayvanlar arasında yer alan sığır sayısı %3,8 artarak 17 milyon 688 bin baş, manda sayısı %3,2 artarak 184 bin 192 baş olarak gerçekleşti.

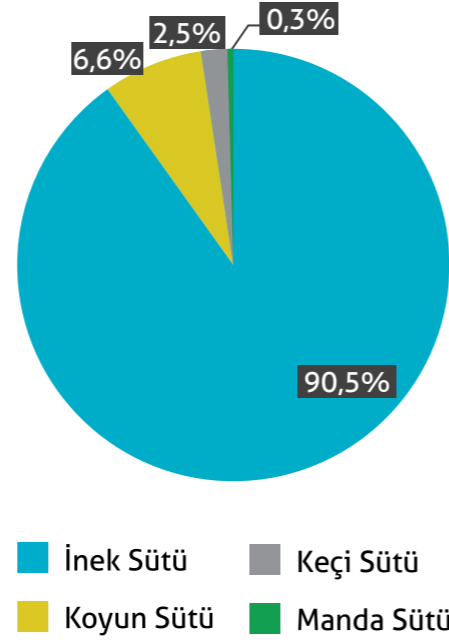
**Toplam süt üretimi
bir önceki yıla göre
%3,8 artarak 22 milyon 960 bin ton oldu**

Süt üretiminin %90,5'ini inek sütü, %6,6'sını koyun sütü, %2,5'ini keçi sütü ve %0,3'ünü manda sütü oluşturdu.

	2018	2019	DEĞİŞİM (%)
Sığır	17.042.506	17.688.139	3,8
Manda	178.397	184.192	3,2
Koyun	35.194.972	37.276.050	5,9
Keçi	10.922.427	11.205.429	2,6

Toplam Süt Üretiminin Türlere Göre Dağılımı

Kaynak: TÜİK, 2020

Yapağı, kıl, tiftik ve bal üretimi arttı, balmumu ve yaş ipek kozası üretimi azaldı

Bir önceki yıla göre yapağı üretimi %6,3 artarak 70.588 ton, kıl üretimi %2,7 artarak 6.162 ton ve tiftik üretimi ise %2,3 artarak 380 ton olarak gerçekleşti.

Bir önceki yıla göre bal üretimi %1,3 artarak 109 bin 330 ton, balmumu üretimi ise %0,4 azalarak 3 bin 971 ton oldu.

**Küçükbaş hayvan sayısı
bir önceki yıla göre
%5,1 oranında artarak
48 milyon 481 bin baş oldu**

Küçükbaş hayvanlar arasında yer alan koyun sayısı bir önceki yıla göre %5,9 oranında artarak 37 milyon 276 bin baş, keçi sayısı ise yine bir önceki yıla göre %2,6 oranında artarak 11 milyon 205 bin baş olarak gerçekleşti.

İpek böcekçiliği faaliyeti yapan köy sayısı bir önceki yıla göre %2,6 azalarak 675 oldu. İpek böcekçiliği ile uğraşan hane sayısı da %6,7 oranında azalarak 2062 adet oldu. Açılan tohum kutusu sayısı bir önceki yıla göre %5,6 azalarak 5590 adet, yaş ipek kozası ise bir önceki yıla göre %4,4 azalarak 90 ton olarak gerçekleşti.

BESİ DESTEĞİNDE KARKAS AĞIRLIK DÖNEMİ BAŞLADI

Bakanlık et açığını azaltmak amacıyla besi desteğinde yeni uygulamaya geçti.

Resmi gazetede 20.11.2019 tarihinde yayımlanan hayvancılık desteklemeleri uygulama esasları tebliğinin 16. maddesi gereği besi desteğinden yararlanmak için 20.11.2019 tarihinden itibaren kesilecek danalara kilo şartı getirildi. Tebliğin yayım tarihi olan 20 Kasım'a kadar kesilen besilik

erkek hayvanların karkas ağırlığı en az 200 kg olması yeterli ancak 20 Kasım 2019'dan sonra kesilecek erkek sığırlar için yaşı 12 aydan büyük olup ayrıca etçi ırk ve melezlerinde; 320 kg, kombine ırk ve melezlerinde; 300 kg, sütçü ırk ve melezlerinde; 280 kg, yerli ırkta; 220 kg, karkas ağırlığına sahip danalara destek verilecektir.

Yetiştiricilerin hak kaybına

uğramamak için kestirdikleri hayvanların bu kilolarda olması yanı sıra müstahsil makbuzunu alırken makbuza yazılan kiloya dikkat etmeleri gerekmektedir.

Ayrıca tebliğde 10 baş altında hayvanı olan küçük ölçekli yetiştiricilerin hayvan sayılarını 10 başa yükseltmeleri için alacakları düvelere %40 destek verileceği belirtiliyor.

BUNLARI BİLELİM!

TARIMSAL KALKINMA KOOPERATİFLERİNDE GENEL KURUL

► Genel Kurul Nedir?

Kooperatif genel kurulu, bütün ortakların temsil edildiği en yetkili ve en büyük karar organıdır.

► Genel kurul önemlidir, çünkü;

- Kooperatifi geleceğini belirleyen tüm kararlar orada alınır.
- Kooperatifin yönetim ve denetleme kurulları orada seçilir.

► Genel Kurul Öncesi Yapılması Gerekenler

Olağan genel kurula çağrıdan yetkili kurul Yönetim Kuruludur. Genel kurul çağrısı yapılmadan önce Yönetim Kurulu'nun yapması veya yaptırması gereken bir takım işlemlerin yapılması gerekmektedir.

- Genel kurul yapılacak tarihi belirleyerek karar defterine yazmak.
- Genel kurul tarihinden en az 6 hafta önce, önceki yıla (genel kurulda değerlendirilecek yıla) ait faaliyet raporunu hazırlamak, bilanço, gelir – gider cetveli ile birlikte hazırlayıp incelemek üzere denetleme kuruluna vermek.
- Genel kurul tarihinden en az 2 hafta önce, denetleme kurulunun raporunu hazırlamasını sağlamak.
- Genel kurul tarihinden en az 2 hafta önce faaliyet ve denetleme kurulu raporlarını ortakların bilgisine sunmak.
- Genel kurul tarihinden en az 15 gün önce ortakların en kolay ve en emin şekilde haber almalarını sağlamak üzere mahalli örf ve adetlerin gerektirdi-

► Genel Kurul Ne Zaman Toplanır?

Kooperatiflerde genel kurul 3 şekilde toplanır:

- Kuruluş Genel Kurulu
- Olağan Genel Kurul
- Olağanüstü Genel Kurul

ği duyurma usullerine göre toplantı çağrısı ve ilanını yapmak. Çoğunluğun sağlanamaması halinde ikinci toplantının tarihini de belirlemek. **NOT:** Bu süre 15 günden az 30 günden fazla olmaz.

- Genel Kurul çağrısını, gerekirse, yazılı olarak imza karşılığı yapmak.
- Toplantı ilanını ihtiva eden yazıya gündemi de ekleyerek ilan ve toplantının başlama günü hariç 15 gün önceden kooperatifin kapısına ve ortakların bulunduğu yerleşim merkezinin muhtarlık ilan yerine asmak.
- İlanın yapıldığına dair düzenlenen tutanağın muhtarlıkça onaylanmasını sağlamak.
- Ana sözleşme değişikliği yapılacaksa, değiştirilecek maddelerin numaralarına genel kurul ilanında yer vermek.
- İlanların bir örneğini toplantıdan en az 15 gün önce Tarım ve Orman Bakanlığı Mahalli Teşkilatı'na ve Mülki İdare Amirliği'ne göndermek.

► Gündemin Hazırlanması

Genel kurulda görüşülecek hususlar yönetim kurulunca belirlenir. Bununla birlikte, dörtten az olmamak üzere, ortakların en az 1/10'u tarafından ve genel kurul toplantısından en az yirmi gün önce yazılı olarak yönetim kuruluna bildirilecek hususların da gündeme alınması zorunludur.

Genel kurulda da ek gündem önerisi yapılabilir. Bunun için, divan oluştuktan sonra, dörtten az olmamak üzere, ortakların en az 1/10'u tarafından önerilen gündem maddeleri bir dilekçeyle divan başkanlığına sunulur. Divan, bu ek gündem maddelerini genel kurulun onayına sunar; genel kurul tarafından onaylanan maddeler gündeme eklenir.

NOT: Kooperatiflerde gündem çok önemlidir. Genel kuruldan önce kooperatif yöneticileri tarafından hazırlanır. Ancak yöneticiler genel kurula kooperatifin geleceği ile ilgili alınacak kararların listesi olan gündemi, ortakları ile birlikte hazırlaması çok faydalı olacaktır. Gündemde görüşülmesi gereken olaylar teker teker açık şekilde yazılmalıdır.

Gündemde yuvarlak ifadelerden kaçınılmalıdır. Net ifadeler kullanılmalıdır.

► Genel Kurul Toplantısında Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Genel kurul toplantısına katılan ortakların hazır bulunanlar listesini imzalaması şarttır. Listesi imzalayanların sayısına bakılarak yeterli çoğunluğun sağlanıp sağlanmadığı kontrol edilir. Yeterli çoğunluk, gündemdeki maddelerin niteliğine göre değişir.
- Toplantının başlaması için ortakların en az ¼'ünün, ortak sayısı 5.000'in üzerinde olan kooperatiflerde ise 1/50'sinin hazır bulunması yeterlidir.
- Ortakların şahsi sorumlulukları arttırılacak veya ek ödeme yükümlülüğü kararlaştırılacaksa, tüm ortakların en az ¾'ü hazır bulunmalıdır.
- Toplantı, yönetim kurulu başkanı veya üyele-

ri bulunmadıkları zaman denetçilerden biri veya olmadıkları zaman genel kurulca gösterilecek bir ortak tarafından açılır. Genel kurulu idare etmek üzere başkanlık divanı oluşturulmasına geçilir.

- Başkanlık divanı ortaklar veya üst kuruluş temsilcileri arasından seçilir. Başkanlık divanı bir başkan, bir başkan vekili, en az birer katip ve oy tasnifçisinden oluşur.
- Başkanlık divanının oluşmasından sonra gündeme geçilir ve görüşmeler başlanır.
- Kooperatifin yaptığı ilk toplantıda yeterli çoğunluk sağlanmazsa toplantı ilan ve toplantı günü hariç 15 günden az 30 günden fazla olmayacak şekilde sonraya bırakılır.

► Genel Kurul'dan Sonra Teslim Edilecek Belgeler Nelerdir?

Genel Kurul ardından en çok 15 gün içerisinde aşağıdaki belgeler İl/İlçe Müdürlüğü ve Bölge Birliğine teslim edilmek zorundadır.

- Gündem
- İlan ve Mahalli Muhtarlıkça Onaylanan Tutanak
- Hazır Bulunanlar Cetveli (Hazirun Listesi)
- Genel Kurul Toplantı Tutanağı
- Yönetim Kurulu Raporu
- Denetleme Kurulu Raporu
- Bilanço
- Gelir – Gider Tablosu
- Tahmini Bütçe
- Bakanlık Temsilcisi Raporu

E-TİCARET VE PROTOKOL EĞİTİMİ

TAKBİ PROJESİ KAPSAMINDA KOOPERATİFLERİMİZE EĞİTİMLERİMİZ DEVAM EDİYOR

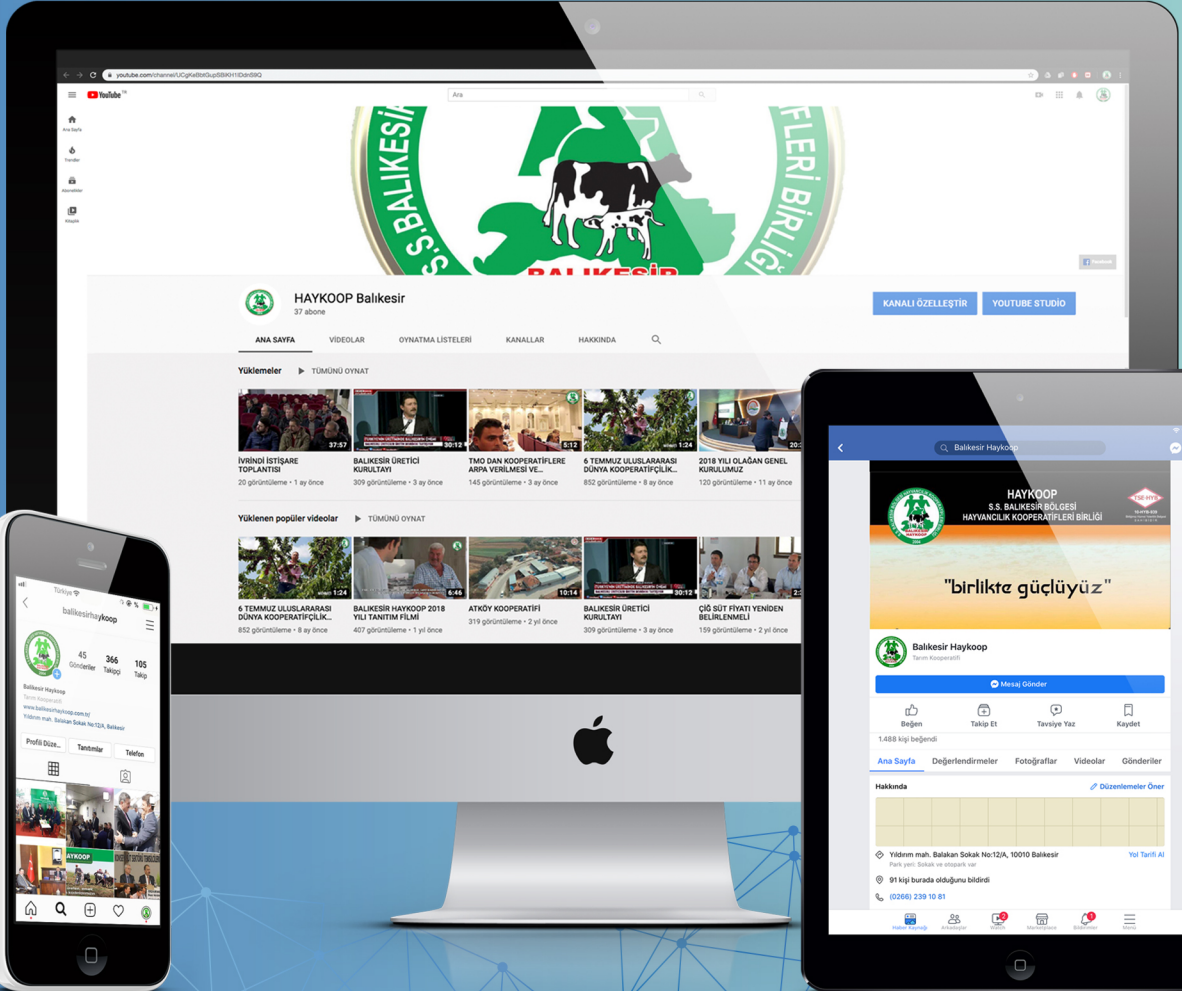
Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğümüz gözetiminde gerçekleşen Türk - Alman Kooperatif Birlikleri İşbirliği (TAK-Bİ) Projesi kapsamında Bölge Birliğimize ortak olan kooperatiflerimize 29 Kasım 2019 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Bölümü Öğretim Üyesi Sn. Doç. Dr. Mehmet Altınöz tarafından protokol, yazışma ve iletişim konularında eğitim verildi. 23 Aralık 2019 tarihinde Stratejist Ufuk Öztürk, Peker Hanımefendi tarafından birlik personelimize ve ilgi duyan kooperatiflerimize geleneksel ticaret ve e-ticaret konusunda eğitim verildi.

Eğitlimize katkı sağlayan DGRV'ye, Bakanlığımıza, Hocalarımıza ve katılan kooperatiflerimize teşekkür ederiz.

SOSYAL AĞLARDA BİZ

Balikesir Haykoop

HAYKOOP

S.S. BALIKESİR BÖLGESİ HAYVANCILIK KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ

☎ 0266 239 10 81 🏠 0266 239 10 21

✉ info@balikesirhaykoop.com.tr

📍 Yıldırım Mh. Balakan Sk. No: 12/A Karesi / BALIKESİR

🌐 www.balikesirhaykoop.com.tr